

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

**ATHENS UNIVERSITY
OF ECONOMICS
AND BUSINESS**

**ΣΧΟΛΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

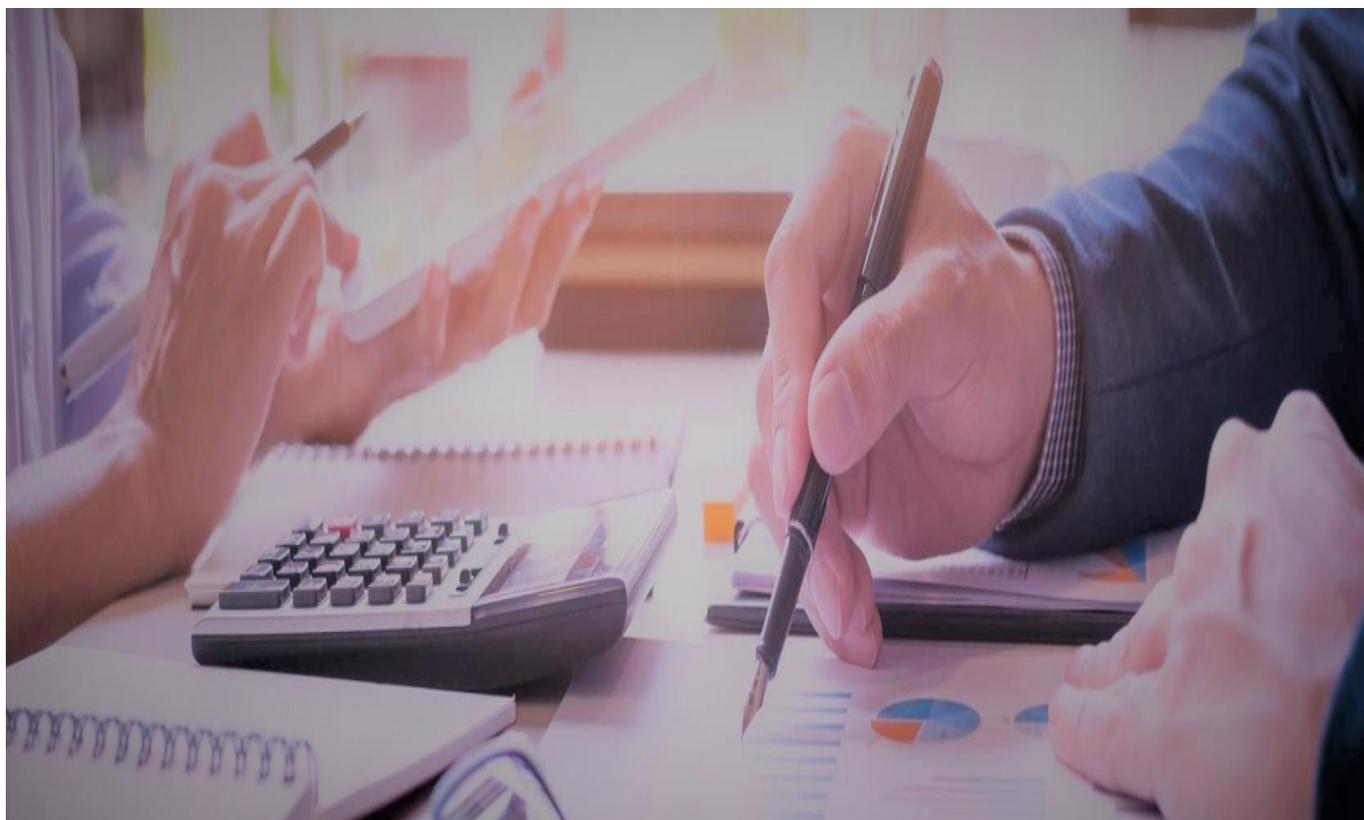
**SCHOOL OF
BUSINESS**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

**MSc IN
FINANCIAL MANAGEMENT**

ΠΛΗΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ: Ευελπίδων 47, 113 62 Αθήνα. Τηλ.: 210 8203 856, 210 8203 633
FULL AND PART TIME: 47, Evelpidon Street, Athens 113 62 Greece. Tel.: (+30) 210 8203856, (+30) 210 8203 630
E-mail: master.fm@aueb.gr / <https://dept.aueb.gr/el/msc-fm/> www.aueb.gr

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ακαδημαϊκό Έτος

2022-2023

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	3
2. Σκοπός της Διπλωματικής Εργασίας.....	3
3. Είδος και πεδίο έρευνας στη Διπλωματική Εργασία.....	4
3.1. Περιγραφική-Κανονιστική έρευνα (Descriptive-Normative research).....	4
3.2. Εμπειρική-Θετική έρευνα (Empirical-Positive research).....	4
3.3. Πεδίο έρευνας.....	4
4. Περιεχόμενο Διπλωματικής Εργασίας.....	5
4.1. Περίληψη (Abstract).....	5
4.2. Εισαγωγή (Introduction).....	6
4.3. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας (Literature review).....	6
4.4. Ανάπτυξη και διατύπωση ερευνητικής υπόθεσης (Hypothesis development).....	11
4.5. Ερευνητικές μέθοδοι (Research design).....	12
4.6. Δείγμα και περιγραφική στατιστική (Sample and descriptive statistics).....	12
4.7. Εμπειρικά αποτελέσματα (Empirical results).....	13
4.8. Ανάλυση ευαισθησίας αποτελεσμάτων (Robustness tests).....	13
4.9. Σύνοψη και συμπεράσματα (Summary and conclusions).....	14
4.10. Βιβλιογραφία (References).....	14
4.11. Παραρτήματα (Appendices).....	15
5. Μορφοποίηση της Διπλωματικής Εργασίας.....	15
6. Ο ρόλος του Επιβλέποντα Καθηγητή της Διπλωματικής Εργασίας.....	15
7. Διαχείριση χρόνου εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας.....	15
8. Αξιολόγηση της Διπλωματικής Εργασίας.....	16

1. Εισαγωγή

Η επιτυχής εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας (ΔΕ) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των υποχρεώσεων ενός φοιτητή για την ολοκλήρωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΜΠΣ) στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική. Η διαδικασία ανάθεσης, εκπόνησης και υποβολής της ΔΕ διέπεται από σχετικό κανονισμό, ο οποίος επικαιροποιείται και αναρτάται σε σχετική ιστοσελίδα. Ο εν λόγω κανονισμός, καθώς και επιπλέον χρήσιμο υλικό για την εκπόνηση των ΔΕ, βρίσκεται στην ακόλουθη ιστοσελίδα στο e-class:

<https://eclass.aueb.gr/modules/document/?course=LOXR371>

Επιπλέον, στην παραπάνω ιστοσελίδα, αναρτώνται όλες οι ΔΕ οι οποίες έχουν υποβληθεί στο ΜΠΣ και έχουν εξεταστεί με επιτυχία κατά τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη.

2. Σκοπός της Διπλωματικής Εργασίας

Η ΔΕ αποσκοπεί στο να δώσει την ευκαιρία στον φοιτητή να αναπτύξει και να εφαρμόσει ερευνητικές μεθόδους σε θέματα επιστημονικού ενδιαφέροντος συναφή με το αντικείμενο σπουδών του ΜΠΣ. Στόχος είναι ο φοιτητής να εμβαθύνει στο εξεταζόμενο θέμα, να μελετήσει την υφιστάμενη βιβλιογραφία, να αναπτύξει την κριτική του σκέψη διαμορφώνοντας κατάλληλες ερευνητικές υποθέσεις, να συλλέξει και να αναλύσει κατάλληλα εμπειρικά δεδομένα, και να αποκτήσει δεξιότητες διερεύνησης και εξαγωγής τεκμηριωμένων συμπερασμάτων.

Για παράδειγμα, έστω ότι ένας φοιτητής έχει επιλέξει ως θέμα ΔΕ τη διερεύνηση της υποχρεωτικής υιοθέτησης των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) από τις ευρωπαϊκές εισηγμένες επιχειρήσεις στην ποιότητα των λογιστικών τους κερδών. Για να εξάγει κατάλληλα συμπεράσματα θα πρέπει: (α) να εμβαθύνει στο περιεχόμενο των ΔΠΧΠ και στις διαφορές τους σε σχέση με τα προϊσχύοντα εθνικά λογιστικά πρότυπα, (β) να πραγματοποιήσει ανασκόπηση τυχόν παρόμοιων ερευνητικών εργασιών, (γ) να διαμορφώσει την υπόθεση υπό εξέταση αναγνωρίζοντας αιτίες για τις οποίες η υπόθεση τελικά μπορεί να γίνεται αποδεκτή και αιτίες για τις οποίες η υπόθεση τελικά μπορεί να απορρίπτεται, (δ) να διαμορφώσει μια κατάλληλη ερευνητική μεθοδολογία η οποία θα επιτρέψει την εξέταση της ερευνητικής υπόθεσης, (ε) να συλλέξει δεδομένα και να τα επεξεργαστεί σύμφωνα με την ερευνητική μεθοδολογία που είχε επιλέξει, (στ) να πραγματοποιήσει ανάλυση ευαισθησίας, (ζ) να εξάγει συμπεράσματα αναγνωρίζοντας τυχόν περιορισμούς, και (η) να συνοψίσει τη ΔΕ και να τεκμηριώσει τη συμβολή της στη βιβλιογραφία.

Από το παραπάνω παράδειγμα, είναι εμφανές ότι η ΔΕ συμβάλλει με μοναδικό τρόπο στην αναβάθμιση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του φοιτητή. Αυτές οι ικανότητες και δεξιότητες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για οποιαδήποτε στιγμή απαιτηθούν στο μέλλον, είτε στα πλαίσια της μετέπειτα επαγγελματικής του εξέλιξης ή στη διεξαγωγή έρευνας υψηλότερου επιπέδου, όπως εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Συνολικά, οι γνώσεις που αποκτώνται κατά την εκπόνηση της ΔΕ είναι ανεκτίμητες, όταν το ζητούμενο είναι η εξέταση θεωρίας, η σύνθεση διαφορετικών προσεγγίσεων, η συγκέντρωση δεδομένων, η κριτική ανάλυση αποτελεσμάτων και η εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων.

3. Είδος και Πεδίο Έρευνας στη Διπλωματική Εργασία

Παρόλο που στη βιβλιογραφία συναντάμε πολλά υποδείγματα ταξινόμησης των ερευνητικών εργασιών, μπορούμε να διακρίνουμε δύο βασικές κατηγορίες οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια.

3.1. Περιγραφική-Κανονιστική έρευνα (Descriptive-Normative research)

Το είδος αυτό στηρίζεται κυρίως στη μελέτη ποιοτικών χαρακτηριστικών και κοινωνιολογικών σχέσεων. Για παράδειγμα, ένα θέμα που εντάσσεται σε αυτό το είδος έρευνας θα ήταν η μελέτη της σύγκρουσης συμφερόντων των διαφορετικών ομάδων που διαμορφώνουν το θεσμικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς. Σε αυτήν τη μελέτη, ο ερευνητής θα πρέπει να προσδιορίσει τις διαφορετικές ομάδες που εμπλέκονται στη θεσμική διαδικασία, να προσδιορίσει τα κίνητρά τους και να εξηγήσει βάσει κοινωνιολογικών προσεγγίσεων, πώς αυτά διαμορφώνονται. Σύνηθες χαρακτηριστικό αυτού του είδους έρευνας είναι η απουσία εμπειρικών δεδομένων.

3.2. Εμπειρική-Θετική έρευνα (Empirical-Positive research).

Το είδος αυτό στηρίζεται στη συλλογή και ανάλυση εμπειρικών δεδομένων. Για παράδειγμα, ένα θέμα που εντάσσεται σε αυτό το είδος της έρευνας θα ήταν η μελέτη της μελλοντικής απόδοσης των εταιρειών που αγοράζουν ίδιες μετοχές. Σε αυτήν τη μελέτη, ο ερευνητής θα πρέπει να συλλέξει σχετικά δεδομένα για ένα δείγμα εταιρειών και να πραγματοποιήσει μια στατιστική ανάλυση για να διερευνήσει την πιθανή σχέση μεταξύ της αγοράς ιδίων μετοχών και της μελλοντικής εταιρικής απόδοσης. Βασικό χαρακτηριστικό αυτού του είδους έρευνας είναι η χρήση εμπειρικών δεδομένων (ιστορικών ή προσομοίωσης) και η χρήση εμπειρικών μεθόδων, όπως στατιστική και οικονομετρική ανάλυση, για τη διερεύνηση των σχετικών υποθέσεων.

Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι, ακόμα και στην εμπειρική έρευνα, οι ερευνητές πραγματοποιούν ποιοτική ανάλυση του περιβάλλοντος από το οποίο προέρχονται τα δεδομένα τους. Και αυτό γίνεται γιατί η Χρηματοοικονομική και η Λογιστική είναι κοινωνικές επιστήμες και επηρεάζονται ουσιαστικά από το περιβάλλον στο οποίο εφαρμόζονται.

Στα πλαίσια του ΜΠΣ στη Λογιστική & Χρηματοοικονομική, η συντριπτική πλειοψηφία των ΔΕ εντάσσεται στη δεύτερη κατηγορία. Συνεπώς, ο οδηγός αυτός στη συνέχεια αναφέρεται σε ΔΕ που εντάσσονται στην κατηγορία της εμπειρικής έρευνας.

3.3. Πεδίο έρευνας

Αλληλένδετο με το είδος αυτό της έρευνας είναι και το ερευνητικό πεδίο (research domain). Για παράδειγμα, αν το πεδίο προς διερεύνηση σχετίζεται με μια ιστορική αναδρομή και ανασκόπηση της Λογιστικής, τότε συνδέεται περισσότερο με την περιγραφική-ενοσιολογική προσέγγιση και λιγότερο με την εμπειρική. Αντιθέτως, αν το ερευνητικό πεδίο αφορά μετρικές χρηματοοικονομικής ανάλυσης, τότε σχετίζεται περισσότερο με την εμπειρική-θετική έρευνα. Στον Πίνακα 1, παρουσιάζεται μια ενδεικτική κατηγοριοποίηση έρευνας στη Λογιστική και στη Χρηματοοικονομική στα πιο δημοφιλή πεδία.

Πίνακας 1: Ενδεικτικά Πεδία Έρευνας στη Λογιστική και στη Χρηματοοικονομική

Πεδία έρευνας στη Λογιστική	Πεδία έρευνας στη Χρηματοοικονομική
1. Διεθνής Λογιστική	1. Αποτίμηση Αξιογράφων
2. Διοικητική Λογιστική	2. Εταιρική Διακυβέρνηση
3. Εξωτερικός και Εσωτερικός Έλεγχος	3. Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων
4. Ιστορική Εξέλιξη της Λογιστικής	4. Εξαγορές και Συγχωνεύσεις
5. Λογιστική Δημοσίου Τομέα	5. Επενδύσεις
6. Λογιστική και Εταιρική Στρατηγική	6. Χρηματοοικονομική των Επιχειρήσεων
7. Λογιστική και Κεφαλαιαγορές	7. Εφαρμοσμένη Χρηματοοικονομική
8. Λογιστική και Πληροφοριακά Συστήματα	8. Χρηματοοικονομικά Παράγωγα
9. Οργανωσιακή Λογιστική	9. Έκδοση Νέων Αξιογράφων και Χρεογράφων
10. Περιβαλλοντολογική Λογιστική	10. Στρατηγικές Διαχείρισης Χαρτοφυλακίου
11. Φορολογική Λογιστική	11. Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική
12. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	12. Τραπεζική
13. Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση	13. Χρηματοοικονομική και Εταιρική Στρατηγική

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στα πλαίσια του ΜΠΣ στη Λογιστική & Χρηματοοικονομική, η συντριπτική πλειοψηφία των ΔΕ εντάσσεται στην πλαίσιο της εμπειρικής-θετικής έρευνας, οπότε και τα πεδία έρευνας που προτιμώνται είναι αυτά που συνάδουν με εμπειρική διερεύνηση. Συνεπώς, είναι απαραίτητη η επικοινωνία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή της ΔΕ για να οριστεί με τον φοιτητή ένα πεδίο και θέμα κοινού ενδιαφέροντος.

4. Περιεχόμενο Διπλωματικής Εργασίας

Ο οδηγός αυτός αναφέρεται σε ΔΕ που εντάσσονται στο πεδίο της εμπειρικής-θετικής έρευνας. Οι ΔΕ που ακολουθούν μια τέτοιου είδους διερεύνηση, συνήθως, έχουν το ακόλουθο περιεχόμενο (παρά τίθεται και ο αγγλικός όρος σε παρένθεση):

1. Περίληψη (Abstract).
2. Εισαγωγή (Introduction).
3. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας (Literature review).
4. Ανάπτυξη και διατύπωση ερευνητικής υπόθεσης (Hypothesis development).
5. Ερευνητική μεθοδολογία (Research design).
6. Δείγμα και περιγραφική στατιστική (Sample and descriptive statistics).
7. Εμπειρικά αποτελέσματα (Empirical results).
8. Ανάλυση ευαισθησίας αποτελεσμάτων (Robustness tests).
9. Σύνοψη και συμπεράσματα (Summary and conclusions).
10. Βιβλιογραφία (References).
11. Παραρτήματα (Appendices).

Στη συνέχεια πραγματοποιείται μια ανάλυση της κάθε ενότητας.

4.1. Περίληψη (Abstract)

Η περίληψη αποτελεί μια πολύ σύντομη παρουσίαση της ΔΕ. Σκοπός είναι με έναν ελάχιστο αριθμό λέξεων (έως 300 λέξεις) να διατυπωθεί ξεκάθαρα ο σκοπός της εργασίας, το πλαίσιο, τα βασικά ευρήματα και τα σημαντικότερα συμπεράσματα.

4.2. Εισαγωγή (Introduction)

Η εισαγωγή αποτελεί το πρώτο μέρος της ΔΕ. Στην εισαγωγή, ο φοιτητής θα πρέπει να αναφέρει το θέμα προς διερεύνηση και το ερευνητικό κίνητρο που δημιουργεί επιστημονικό ενδιαφέρον για την εκπόνηση της ΔΕ. Ουσιαστικά, το θέμα της ΔΕ αποτελεί τον στόχο της έρευνας, ενώ το κίνητρο τεκμηριώνει την πρωτοτυπία και τη συμβολή της. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το θέμα και το ερευνητικό κίνητρο να παρουσιάζονται άμεσα και ξεκάθαρα ώστε να γίνεται κατανοητό από τον αναγνώστη αφενός το αντικείμενο της ΔΕ και αφετέρου ο λόγος που παρουσιάζει ενδιαφέρον η περαιτέρω ανάγνωσή της.

Για παράδειγμα, έστω ότι το θέμα της ΔΕ είναι η διερεύνηση της υποχρεωτικής υιοθέτησης των ΔΠΧΠ από τις ευρωπαϊκές εισηγμένες επιχειρήσεις στην ποιότητα των λογιστικών τους κερδών. Ο φοιτητής θα πρέπει να διευκρινίσει άμεσα το θέμα και να καταδείξει το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η εμπειρική διερεύνηση αυτού του θέματος, όπως π.χ. να αναφερθεί στο μεγάλο αριθμό εταιρειών που επηρεάζονται, να κάνει μια σύντομη αναφορά σε κάποια στοιχεία που δείχνουν μεγάλες μεταβολές των λογιστικών κερδών μετά την υιοθέτηση, να επισημάνει με συντομία κάποιες προηγούμενες έρευνες που παρουσιάζουν αντικρουόμενα αποτελέσματα, κτλ.

Στη συνέχεια της εισαγωγής, θα πρέπει να αναφέρεται η ερευνητική υπόθεση που διαμορφώθηκε και, εν συντομία, η διαδικασία διερεύνησης που ακολουθήθηκε. Συγκεκριμένα, αναφέρεται η υπόθεση προς διερεύνηση, το δείγμα που συλλέχθηκε, τα βασικά εμπειρικά ευρήματα και τα συμπεράσματα που εξάγονται. Στόχος αυτής της σύντομης παρουσίασης είναι να προϊδεάσει τον αναγνώστη για το γενικότερο περιεχόμενο της ΔΕ.

Το σημαντικότερο μέρος της εισαγωγής είναι η ανάλυση της πρωτοτυπίας και της συμβολής της ΔΕ στην επιστήμη. Θα πρέπει να αναφερθεί ο λόγος που η συγκεκριμένη ΔΕ εμφανίζει πρωτοτυπία, αλλά και οι λόγοι που μπορεί να φανεί χρήσιμη στις ομάδες που ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο, όπως επαγγελματίες της αγοράς, ρυθμιστικές αρχές, ακαδημαϊκοί, κτλ. Η εισαγωγή ολοκληρώνεται με σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο των επόμενων ενοτήτων, όπως π.χ. «στην Ενότητα 2, πραγματοποιείται ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, στην Ενότητα 3 αναπτύσσονται οι ερευνητικές υποθέσεις», κτλ.

Σε πρακτικό επίπεδο, η ολοκλήρωση της εισαγωγής, συνήθως, πραγματοποιείται όταν η ΔΕ βαίνει προς την ολοκλήρωσή της. Ο λόγος είναι ότι μόνο τότε ο φοιτητής έχει αποκρυσταλλώσει τα βασικά αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνάς του και τη συμβολή της στην επιστήμη.

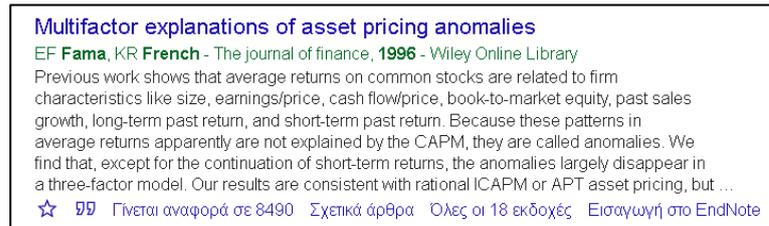
4.3. Ανασκόπηση βιβλιογραφίας (Literature review)

Κατά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ο φοιτητής καλείται να παραθέσει ένα αριθμό προηγούμενων μελετών που σχετίζονται με το θέμα της ΔΕ. Προφανώς, αυτό προϋποθέτει ότι ο φοιτητής έχει προηγουμένως αναζητήσει και μελετήσει τις σχετικές πηγές. Συνήθως, η διαδικασία αυτή είναι επίπονη και κατά το στάδιο της αναζήτησης της σχετικής βιβλιογραφίας, αλλά και κατά το στάδιο της συγγραφής. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μια αναφορά των σημαντικότερων σημείων σε κάθε στάδιο.

4.3.1. Αναζήτηση και μελέτη βιβλιογραφίας

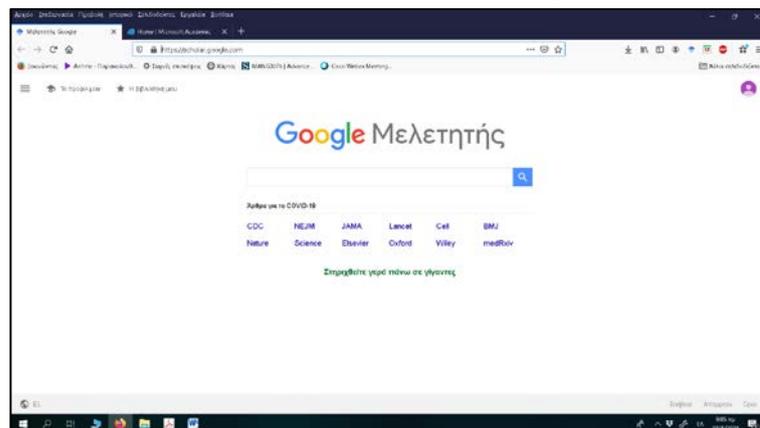
Η αναζήτηση και μελέτη βιβλιογραφίας μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη διαδικασία. Παρά τη χρήση του όρου «βιβλιογραφία», η έρευνα συνήθως δεν βασίζεται μόνο σε βιβλία αλλά και σε άρθρα που δημοσιεύονται σε σχετικά επιστημονικά περιοδικά. Βασικό κριτήριο της αξιοπιστίας, της ποιότητας και της επίδρασης ενός άρθρου στην επιστήμη είναι ο αριθμός των αναφορών που έχουν γίνει σε αυτό. Ο αριθμός αυτός παρουσιάζεται συνήθως σε κάθε μηχανή αναζήτησης βιβλιογραφίας, κάτω από τον τίτλο του άρθρου. Για παράδειγμα, στη μηχανή αναζήτησης Google Scholar, για το άρθρο “Multifactor explanations of asset pricing anomalies” βλέπουμε ότι έχουν γίνει 8.490 αναφορές:

Εικόνα 1: Αριθμός αναφορών σε επιστημονική εργασία

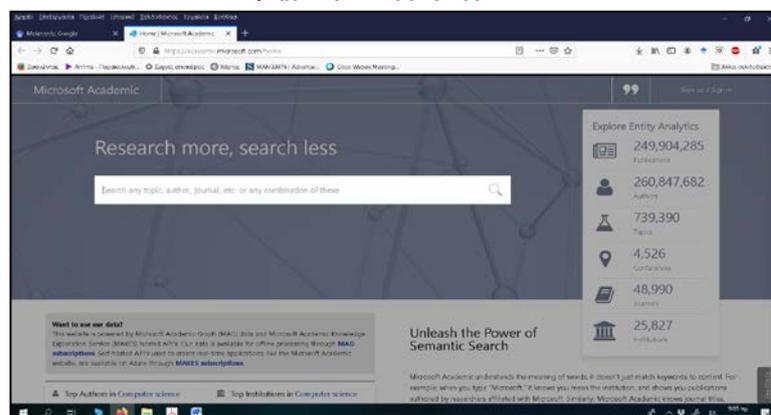

Δύο μηχανές αναζήτησης βιβλιογραφίας που χρησιμοποιούνται ευρέως είναι η Google Scholar (<https://scholar.google.com/>) και η Microsoft Academic (<https://academic.microsoft.com/home>).

Εικόνα 2: Η μηχανή αναζήτησης Google Scholar

Εικόνα 3: Η μηχανή αναζήτησης Microsoft Academic

Επιπλέον, εκτός από τις δύο παραπάνω μηχανές για αναζήτηση βιβλιογραφίας, μπορείτε να δείτε ακόμη:

SCOPUS (απαιτείται σύνδεση με την βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου, μέσω VPN).

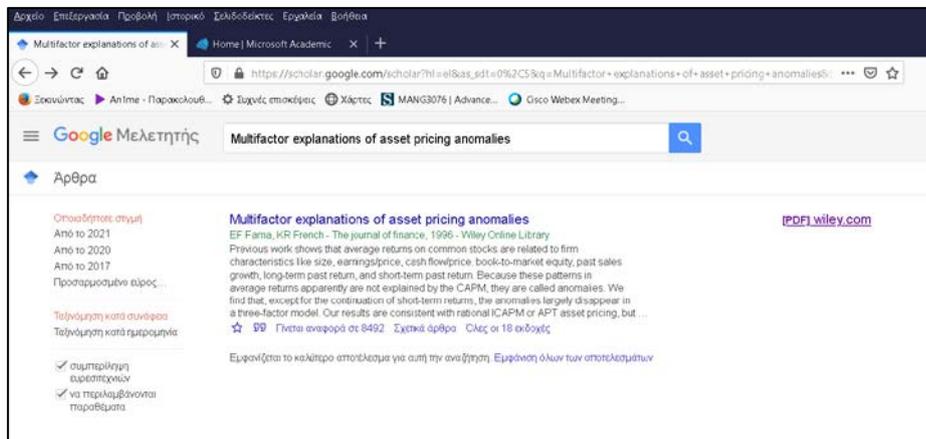
<http://www.scopus.com/home.url>

Social Science Research Network (SSRN). Κυρίως για δοκίμια (Working Papers).

<http://papers.ssrn.com/sol3/DisplayAbstractSearch.cfm>

Αρκετές φορές, το άρθρο το οποίο αναζητούμε παρέχεται ελεύθερα προς όλους. Π.χ. αναζητώντας το άρθρο “Multifactor explanations of asset pricing anomalies” στη Google Scholar, βλέπουμε ότι παρέχεται ελεύθερα σε μορφή pdf (τέρμα δεξιά στην εικόνα):

Εικόνα 4: Παροχή ελεύθερου άρθρου

Αρκετές φορές όμως, για την πρόσβαση σε ένα άρθρο, απαιτείται συνδρομή στο περιοδικό που έχει δημοσιευθεί. Η βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) προσφέρει πρόσβαση σε ένα μεγάλο αριθμό ακαδημαϊκών περιοδικών. Για απομακρυσμένη πρόσβαση (π.χ. πρόσβαση από το σπίτι σας) θα πρέπει αρχικά να ταυτοποιηθείτε ως μέλη του ΟΠΑ μέσω VPN. Οδηγίες για την εγκατάσταση και τη χρήση του VPN, βρίσκονται εδώ:

<https://www.aueb.gr/el/content/vpn-service>

Σημειώνεται ότι για τη σωστή λειτουργία του VPN συχνά απαιτείται να το εκτελούμε ως διαχειριστές (δεξιά κλικ, επιλογή: run as administrator).

Μετά από τη σύνδεσή μας στο VPN, ανατρέχουμε στη βάση ακαδημαϊκών περιοδικών της βιβλιοθήκης για να βρούμε το σχετικό τίτλο του περιοδικού που μας ενδιαφέρει. Ο σχετική μηχανή αναζήτησης είναι διαθέσιμη εδώ:

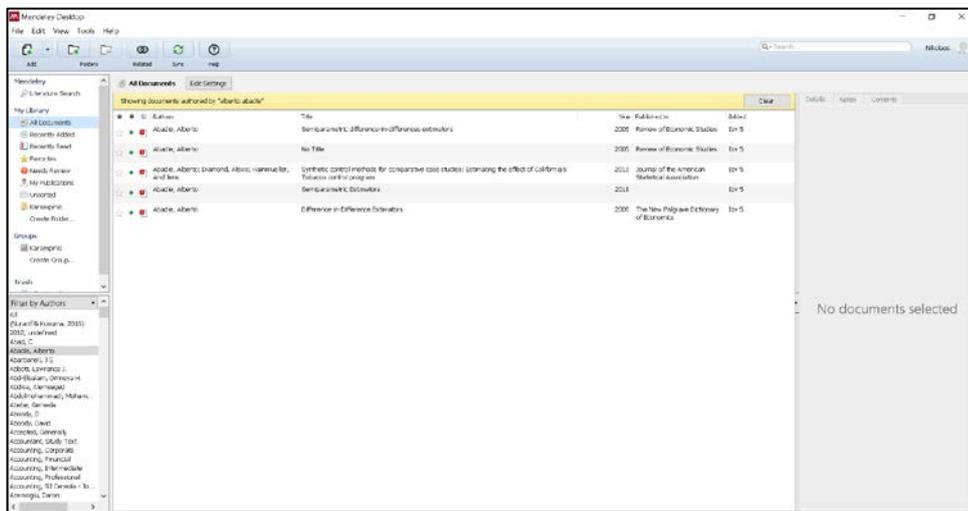
<https://www.aueb.gr/node/13379>

4.3.2. Διαχείριση βιβλιογραφίας

Για τη διαχείριση της βιβλιογραφίας, μπορούμε να χρησιμοποιούμε ένα αντίστοιχο λογισμικό, όπως το Mendeley. Το Mendeley είναι ένα πρόγραμμα ελεύθερου λογισμικού που μας επιτρέπει να διαχειριστούμε τα άρθρα που έχουμε κατεβάσει και να δημιουργήσουμε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη. Η βιβλιοθήκη αυτή μπορεί να είναι στον προσωπικό μας υπολογιστή αλλά και on-the-cloud ώστε να έχουμε πρόσβαση από οπουδήποτε. Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημα του Mendeley είναι ότι, μέσω ενός πρόσθετου εργαλείου για το Word που διαθέτει, μας επιτρέπει την εύκολη καταχώριση αναφορών μέσα στη ΔΕ και τη δημιουργία σχετικής λίστας βιβλιογραφίας στο τέλος. Οδηγίες για το Mendeley μπορείτε να βρείτε εδώ:

<https://www.mendeley.com/download-desktop-new/>

Εικόνα 5: Το λογισμικό διαχείρισης αναφορών Mendeley

Εικόνα 6: Το πρόσθετο του Mendeley για το MS Word

4.3.3. Μελέτη βιβλιογραφίας

Η μελέτη της βιβλιογραφίας είναι το πιο δύσκολο μέρος, καθώς αρχικά ο φοιτητής δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένος με την τεχνική ορολογία που χρησιμοποιείται στα άρθρα και δεν έχει προηγούμενη γνώση της έρευνας που έχει γίνει μέχρι τώρα. Σε αυτό το στάδιο απαιτείται αρκετή υπομονή και μικρά βήματα. Αρχικά, ο φοιτητής θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην εισαγωγή και στα συμπεράσματα του κάθε άρθρου και σταδιακά να βελτιώνει το επίπεδο κατανόησής του στο κύριο μέρος. Η έμφαση στην εισαγωγή και στα συμπεράσματα εξυπηρετεί και στο να αντιληφθεί ο φοιτητής αν τελικά το άρθρο είναι σχετικό με το θέμα του. Πάντως, ενώ στην αρχή η διαδικασία φαίνεται πολύ δύσκολη, με συστηματική ενασχόληση, επιτυγχάνεται πολύ γρήγορη βελτίωση.

4.3.4. Καταγραφή βιβλιογραφίας

Η αποτύπωση της βιβλιογραφίας στο κείμενο της ΔΕ είναι το τελικό στάδιο της διαδικασίας. Το κείμενο συνήθως ξεκινά με μια μικρή εισαγωγή που προϋποθέτει τον αναγνώστη για το αντικείμενο της βιβλιογραφίας που θα αναλυθεί και θέτει ένα ενιαίο πλαίσιο παρουσίασης. Η ανασκόπηση συνήθως γίνεται με χρονολογική σειρά. Από το κάθε άρθρο, είναι σημαντικό να αναφέρονται τα κύρια σημεία του όπως, οι συγγραφείς, το έτος, το αντικείμενο της έρευνάς τους, το ερευνητικό τους πλαίσιο (χώρα και χρονική περίοδος έρευνας) και τα βασικά τους συμπεράσματα. Θα πρέπει να διατηρείται μια ισορροπία ανάμεσα στην παράθεση των ουσιαστικών σημείων και στη διατήρηση μικρής έκτασης κειμένου για κάθε άρθρο. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι τα άρθρα που παρουσιάζονται να έχουν μια λογική συνοχή μεταξύ τους, δηλαδή να εντάσσονται σε ένα ενιαίο ερευνητικό πλαίσιο και όχι να φαίνονται άσχετα μεταξύ τους. Επίσης, η παράθεση κάθε άρθρου θα πρέπει να σχολιάζεται με κριτική σκέψη, προσφέροντας ένα χρήσιμο συμπέρασμα και όχι απλά να παρατίθεται για να μεγαλώνει σε έκταση η ΔΕ.

Ο τρόπος παράθεσης πηγών είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα, όχι μόνο για την ενότητα της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, αλλά για όλη τη ΔΕ. Σημειώνεται ότι η μη ορθή χρήση παραθέσεων μπορεί να χαρακτηρίζεται από λανθασμένη παράθεση έως λογοκλοπή (plagiarism) και να έχει σημαντικές συνέπειες για τη ΔΕ.

Σε πρακτικό επίπεδο, όταν κάνουμε χρήση ιδεών, απόψεων ή φράσεων μιας άλλης πηγής, η πηγή αυτή θα πρέπει να αναφέρεται. Η ανάγκη παράθεσης δεν υπάρχει όταν διατυπώνουμε γνώσεις κοινές σε όλους (π.χ. «Η Χρηματοοικονομική Λογιστική είναι κοινωνική επιστήμη») ή παραθέτουμε δικές μας απόψεις και ευρήματα (π.χ. «Βάσει των εμπειρικών αποτελεσμάτων της ΔΕ, συμπεραίνουμε ότι...»). Σημειώνεται ότι η χρήση κειμένου από άλλες πηγές ελέγχεται πλέον από λογισμικά εξελιγμένου κώδικα (π.χ. Turnitin), ώστε να διασφαλιστεί ότι τυχόν ομοιότητα δεν προέρχεται από λογοκλοπή. Συνεπώς, όταν γίνεται χρήση άλλων πηγών πρέπει πάντα να υπάρχει η σχετική παράθεση. Σημειώνεται ότι η υποχρέωση αναφοράς της πηγής υφίσταται και κατά την παράθεση σχεδιαγραμμάτων ή εικόνων από άλλες εργασίες.

Κατά τη χρήση άλλων πηγών, μπορούμε είτε να μεταφέρουμε αυτούσια το κείμενο είτε να παραφράσουμε. Στην περίπτωση της αυτούσιας μεταφοράς, το μεταφερόμενο κείμενο παρατίθεται σε εισαγωγικά. Γενικότερα πάντως, πέραν της χρήσης ρήσεων, αποφθεγμάτων, ορισμών, κτλ., που θέλουμε να διατηρηθεί αναλλοίωτη η σχετική φράση, η αυτούσια μεταφορά κειμένου θα πρέπει να αποφεύγεται και να χρησιμοποιείται η παράφραση, δηλαδή η αναδιατύπωση της πληροφορίας της πηγής με δικά μας λόγια.

Για την παράθεση πηγών μέσα στο κείμενο χρησιμοποιούνται διάφορα πρότυπα παράθεσης (citation styles) όπως το Harvard Style, το American Medical Association, κ.α. Με τη χρήση προγραμμάτων διαχείρισης αναφορών, όπως το Mendeley, η επιλογή για το πρότυπο που θα ακολουθηθεί είναι μια εύκολη διαδικασία. Π.χ. στο Mendeley, η σχετική επιλογή γίνεται από το πρόσθετο του Word. Σημειώνεται ότι αρκετά περιοδικά διαμορφώνουν τα δικά τους πρότυπα τα οποία μπορούν εύκολα να ενσωματωθούν σε προγράμματα όπως το Mendeley. Για τις εργασίες στη Λογιστική και στη Χρηματοοικονομική επιστήμη, μια συνήθης επιλογή είναι το πρότυπο “American Psychology Association – APA”. Κάποια παραδείγματα αναφορών μέσα στο κείμενο της ΔΕ είναι τα ακόλουθα:

Παράδειγμα 1:

«Οι Banker και Byzalov (2014) διερευνούν την ασυμμετρία κόστους σε ένα δείγμα αμερικανικών εταιρειών...»

Παράδειγμα 2:

«Το φαινόμενο της ασυμμετρίας κόστους έχει σημαντική επίδραση στα υποδείγματα εκτίμησης της συντηρητικότητας των λογιστικών κερδών (Banker, Basu, & Byzalov, 2017)».

Αν η ίδια πηγή αναφέρεται ξανά μέσα στο κείμενο και οι συγγραφείς είναι παραπάνω των δύο, όπως στο προηγούμενο παράδειγμα, αναφέρεται μόνο ο πρώτος συγγραφέας ακολουθούμενος από “et al.” για οικονομία χώρου. Π.χ. έστω ότι στην ίδια ΔΕ παρατίθεται ξανά η εργασία του δεύτερου παραδείγματος:

Παράδειγμα 3:

«Τα υφιστάμενα υποδείγματα εκτίμησης της συντηρητικότητας των λογιστικών κερδών ενδέχεται να έχουν σημαντικό σφάλμα εκτίμησης (Banker et al., 2017)».

Κατά την ολοκλήρωση της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, σκόπιμο είναι να παρατίθεται ένα γενικό συμπέρασμα το οποίο έχει εξαχθεί και παρακινεί τον αναγνώστη να περάσει στο επόμενο μέρος της ΔΕ. Π.χ. «Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας υποδεικνύει ότι το θέμα αυτό είναι ακόμα υπό εξέταση και απαιτείται περαιτέρω εμπειρική διερεύνηση...».

4.4. Ανάπτυξη και διατύπωση ερευνητικής υπόθεσης (Hypothesis development)

Σε αυτή την ενότητα, αναπτύσσεται και διατυπώνεται η ερευνητική υπόθεση που θα διερευνηθεί. Συγκεκριμένα, αναπτύσσονται τα επιχειρήματα που οδηγούν στο να υποθέσουμε ότι κάτι ισχύει και στη συνέχεια να διερευνήσουμε αν η υπόθεση ευσταθεί. Η ανάπτυξη των επιχειρημάτων θα πρέπει να στηρίζεται στη μελέτη και ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και στην παραγωγή νέων ιδεών από τον φοιτητή. Με άλλα λόγια, η διερεύνηση μιας υπόθεσης που έχει ήδη εξεταστεί από άλλες μελέτες δεν έχει ιδιαίτερο νόημα καθώς τα ευρήματα και τα συμπεράσματα είναι ήδη γνωστά. Συνεπώς, το ζητούμενο είναι η διαμόρφωση μιας υπόθεσης που δεν έχει εξεταστεί στο παρελθόν και παρουσιάζει πρωτοτυπία λόγω διαφορετικού ερευνητικού ερωτήματος, λόγω διαφορετικής ερευνητικής μεθοδολογίας ή λόγω

διαφορετικού ερευνητικού πλαισίου που παρουσιάζει ενδιαφέρον (π.χ. διερεύνηση ενός γνωστού φαινομένου σε μια χώρα που δεν έχει εξεταστεί στο παρελθόν και πιθανόν να έχει άλλα χαρακτηριστικά).

Η διατύπωση της υπόθεσης θα πρέπει να είναι σε διακριτή θέση μέσα στο κείμενο, να είναι λιτή και σαφής ώστε να γίνεται άμεσα αντιληπτή από τον αναγνώστη. Επίσης, μπορεί να διατυπώνεται είτε η μηδενική είτε η εναλλακτική υπόθεση. Τέλος, αρκετές φορές, είναι πολύ χρήσιμο να παρουσιάζονται επιχειρήματα εναντίον της υπόθεσης που έχει γίνει για να ενισχύεται το ενδιαφέρον της εμπειρικής διερεύνησης.

4.5. Ερευνητικές μέθοδοι (Research design)

Σε αυτήν την ενότητα, παρουσιάζονται οι ερευνητικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται ώστε να εξεταστεί εμπειρικά η υπόθεση που έχει διατυπωθεί. Ουσιαστικά, το οικονομικό υπόδειγμα που συνδέεται με την υπόθεση διαμορφώνεται πλέον σε ένα οικονομετρικό υπόδειγμα που θα εκτιμηθεί εμπειρικά. Σημαντικά σημεία σε αυτό σημείο είναι:

1. Η παρουσίαση του εμπειρικού υποδείγματος με τη μορφή εξίσωσης.
2. Ο ορισμός των μεταβλητών.
3. Η αιτιολόγηση που περιλαμβάνονται οι συγκεκριμένες μεταβλητές στο υπόδειγμα.
4. Η συσχέτιση της υπόθεσης που έχει διατυπωθεί με το εμπειρικό υπόδειγμα, π.χ. «αν η υπόθεση ισχύει, ο εκτιμώμενος συντελεστής β_1 θα είναι θετικός και στατιστικά σημαντικός...».
5. Ο τρόπος εκτίμησης του εμπειρικού υποδείγματος. Π.χ. με μέθοδο ελαχίστων τετραγώνων, με υπόδειγμα logit, τα κατάλοιπα είναι διορθωμένα για ετεροσκεδαστικότητα, κτλ.

Για την ανάπτυξη του υποδείγματος και τον τρόπο εκτίμησής του, συνιστάται να ζητηθεί η γνώμη του επιβλέποντα καθηγητή καθώς είναι θέμα σύνθετο και απαιτεί προηγούμενη εμπειρία. Σημαντικός παράγοντας του τρόπου εκτίμησης είναι η φύση των ίδιων των μεταβλητών και σχετικών δεδομένων, δηλαδή αν παρατηρούνται χρονολογικές σειρές, διαστρωματικά δεδομένα, χωροχρονικά δεδομένα, κτλ.

Σημειώνεται ότι η εμπειρική ανάλυση γίνεται με τη χρήση ενός κατάλληλου οικονομετρικού λογισμικού, όπως Eviews, STATA, R, κ.α. Προφανώς, ο κάθε φοιτητής μπορεί να επιλέξει όποιο πακέτο επιθυμεί και πιστεύει ότι είναι πιο εξοικειωμένος. Τα περισσότερα οικονομετρικά λογισμικά είναι διαθέσιμα στα εργαστήρια του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής.

4.6. Δείγμα και περιγραφική στατιστική (Sample and descriptive statistics)

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται το υπό εξέταση δείγμα. Θα πρέπει να αιτιολογούνται επαρκώς τα κριτήρια επιλογής του δείγματος και τα βασικά χαρακτηριστικά προέλευσής του, όπως χώρα, χρηματιστήριο, χρονική περίοδος, βάση δεδομένων, κτλ. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται είναι συνήθως δευτερογενή, δηλ. από σχετικές βάσεις δεδομένων. Το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής παρέχει πρόσβαση σε αρκετές βάσεις δεδομένων, όπως Bloomberg, Datastream, κ.α., μέσω των εργαστηρίων του.

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθούν τυχόν παρατηρήσεις που εξαιρέθηκαν (π.χ. παρατηρήσεις από μια μεταβλητή όταν λαμβάνουν αρνητικές ή μηδενικές τιμές) και τυχόν κριτήρια αφαίρεσης ακραίων τιμών (π.χ. το χαμηλότερο και υψηλότερο εκατοστημόριο της κατανομής της κάθε

μεταβλητής). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρεται ο τελικός αριθμός των παρατηρήσεων που περιλαμβάνονται στο δείγμα. Σκόπιμη επίσης είναι μια ανάλυση του αριθμού των παρατηρήσεων ανά έτος και ανά κλάδο ώστε να γίνεται πιο κατανοητή ή σύνθεση του δείγματος.

Στη συνέχεια, πρέπει να παρουσιάζεται ένας πίνακας με βασικά περιγραφικά μέτρα (descriptive statistics) της κατανομής κάθε μεταβλητής. Με άλλα λόγια, για κάθε μεταβλητή θα πρέπει να παρουσιάζεται ο μέσος, η διάμεσος, η τυπική απόκλιση, η ελάχιστη και η μέγιστη τιμή ή εναλλακτικά το 1^ο και 3^ο τεταρτημόριο. Σε περίπτωση που η ΔΕ ασχολείται με σύγκριση δειγμάτων, η παραπάνω ανάλυση θα πρέπει να γίνει για κάθε δείγμα. Επιπλέον μπορούν να χρησιμοποιηθούν στατιστικοί έλεγχοι τυχόν διαφορών μεταξύ των δειγμάτων (π.χ. διαφορές μέσων).

Τέλος, πρέπει να παρουσιάζεται ένας πίνακας συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών (correlation matrix). Ο πίνακας αυτός χρησιμεύει ως μια πρώτη ένδειξη των συσχετίσεων μεταξύ δύο μεταβλητών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση των υπόλοιπων μεταβλητών. Συνήθως, παρουσιάζονται και οι συσχετίσεις Pearson και οι συσχετίσεις Spearman.

4.7. Εμπειρικά αποτελέσματα (Empirical results)

Σε αυτήν την ενότητα, παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα του εμπειρικού υποδείγματος που αναπτύχθηκε στην ενότητα της ερευνητικής μεθοδολογίας. Ουσιαστικά, πρόκειται για το βασικότερο μέρος των αποτελεσμάτων της ΔΕ. Παρουσιάζονται πίνακες με τα εκτιμώμενα αποτελέσματα και στη συνέχεια ο φοιτητής προχωρά σε ανάλυσή τους. Οι σχετικοί πίνακες θα πρέπει να παρουσιάζουν με εύληπτο και κατανοητό τρόπο τα αποτελέσματα. Βασικά στοιχεία είναι οι εκτιμώμενοι συντελεστές κάθε μεταβλητής και κάποιο μέτρο στατιστικής τους σημαντικότητας (π.χ. t-statistic ή standard error), ο αριθμός των παρατηρήσεων και ένα μέτρο της επεξηγηματικής ικανότητας του υποδείγματος (Adjusted R² ή κάποιο ανάλογο). Για σκοπούς παρουσίασης, η στατιστική σημαντικότητα συνήθως δηλώνεται με αστέρια (***, **, * για στατιστική σημαντικότητα 1%, 5% και 10%, αντίστοιχα).

Η ανάλυση περιλαμβάνει μια αξιολόγηση της συμφωνίας ή μη συμφωνίας των αποτελεσμάτων με την προηγούμενη βιβλιογραφία και με τις προσδοκίες που είχαν αναπτυχθεί στην ενότητα της ανάπτυξης της ερευνητικής υπόθεσης. Σκοπός είναι η αξιολόγηση της στατιστικής και οικονομικής σημασίας των αποτελεσμάτων και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επιβεβαίωση ή την απόρριψη της ερευνητικής υπόθεσης.

4.8. Ανάλυση ευαισθησίας αποτελεσμάτων (Robustness tests)

Σε αυτή την ενότητα πραγματοποιούνται έλεγχοι ευαισθησίας των αποτελεσμάτων. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιες επιπλέον παρατηρήσεις να αποκλειστούν από το δείγμα ή να δοκιμαστεί μια εναλλακτική μεθοδολογία (π.χ. Quantile Regression αντί για Ordinary Least Squares). Αρκετές φορές ελέγχονται και εναλλακτικές μεταβλητές όταν οι κύριες μεταβλητές είναι εκτιμήσεις (proxies) των μη παρατηρούμενων οικονομικών μεταβλητών. Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να αξιολογηθεί η ευαισθησία των αποτελεσμάτων σε διάφορους ελέγχους ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο τα βασικά συμπεράσματα παραμένουν αμετάβλητα.

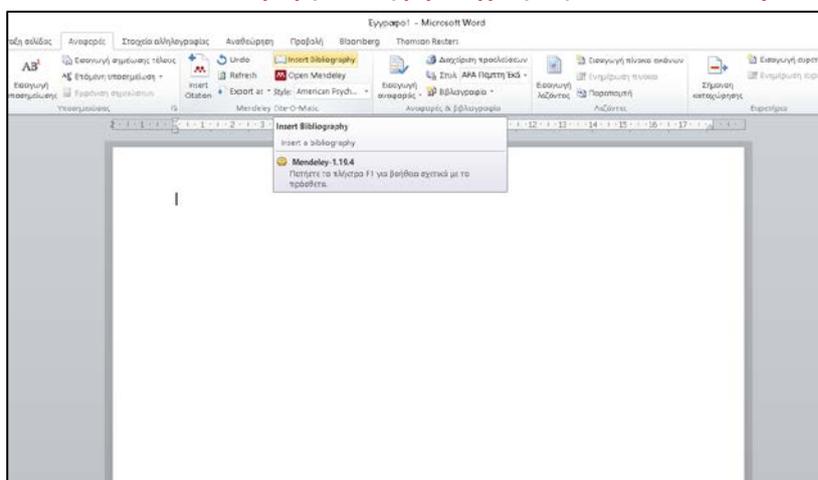
4.9. Σύνοψη και συμπεράσματα (Summary and conclusions)

Σε αυτή την ενότητα, πραγματοποιείται μια σύνοψη της ΔΕ και των βασικών συμπερασμάτων που προέκυψαν. Πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντική ενότητα καθώς είναι αυτή που θα μείνει πιο έντονα στον αναγνώστη. Θα πρέπει να παρουσιαστεί με σύντομο τρόπο βασικότερα σημεία της ΔΕ, δηλαδή ο στόχος, το κίνητρο, το δείγμα, τα βασικά αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που προέκυψαν. Σημαντικό σημείο είναι η αναγνώριση τυχόν περιορισμών της ΔΕ, όπως περιορισμοί σε διαθέσιμα στοιχεία, περιορισμοί της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε, κτλ. Τέλος, αναγνωρίζονται τυχόν ευκαιρίες για περαιτέρω διερεύνηση και μελλοντική έρευνα.

4.10. Βιβλιογραφία (References)

Παρατίθεται λίστα με τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν και παρατέθηκαν μέσα στο κείμενο. Το πρότυπο παράθεσης καθορίζει και τη μορφή της λίστας. Σε προγράμματα διαχείρισης αναφορών, όπως το Mendeley, η εισαγωγή της λίστας μπορεί να γίνει αυτόματα μετά από επιλογή του επιθυμητού σημείου στο κείμενο.

Εικόνα 7: Εισαγωγή λίστας βιβλιογραφίας από το Mendeley

Για παράδειγμα, συνήθης τρόπος παρουσίασης της λίστας είναι ως εξής:

Βιβλιογραφία

Banker, R. D., Basu, S., & Byzalov, D. (2017). Implications of impairment decisions and assets' cash-flow horizons for conservatism research. *The Accounting Review*, 92(2), 41-67.

Fama, E. F., & French, K. R. (2015). A five-factor asset pricing model. *Journal of Financial Economics*, 116(1), 1-22.

Σημειώνεται ότι ο τρόπος παράθεσης των εργασιών στη λίστα διαφέρει ανάλογα με το είδος της εργασίας (π.χ. άρθρο σε επιστημονικό περιοδικό, βιβλίο, άρθρο υπό εξέλιξη, κτλ.) Προγράμματα όπως το Mendeley αναγνωρίζουν το είδος της εργασίας ενώ επιτρέπουν και στο χρήστη να καθορίσει το είδος της εργασίας εφόσον εκείνος το επιθυμεί. Σε κάθε περίπτωση, ο τρόπος παράθεσης αναλύεται διεξοδικά στους οδηγούς του κάθε προτύπου. Ο οδηγός για το πρότυπο APA είναι διαθέσιμος εδώ:

Τέλος, κατά την παράθεση της λίστας, οι ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες πηγές θα πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά.

4.11. Παραρτήματα (Appendices)

Στα παραρτήματα παρουσιάζεται πληροφόρηση η οποία δεν είναι σκόπιμο να παρουσιαστεί μέσα στο κυρίως κείμενο. Για παράδειγμα, σε ΔΕ με μεγάλο αριθμό μεταβλητών, ο αναλυτικός ορισμός τους παρουσιάζεται σε παράρτημα ώστε να μην διακόπτεται η ροή του κειμένου για πολλές σελίδες.

5. Μορφοποίηση της Διπλωματικής Εργασίας

Η μορφοποίηση της ΔΕ (εξώφυλλο, περιεχόμενα, γραμματοσειρά, διάστιχο, κτλ.) καθορίζεται από τον κανονισμό ΔΕ (βλ. παραπάνω). Βάσει του κανονισμού, η έκταση της ΔΕ κυμαίνεται ενδεικτικά μεταξύ 12 και 15 χιλιάδων λέξεων, εξαιρούμενης της βιβλιογραφίας και των σχετικών πινάκων. Σημαντικό για κάθε ΔΕ είναι ο ορθογραφικός έλεγχος ώστε να μην υπάρχουν ορθογραφικά λάθη. Επίσης, ενδείκνυται να αποφεύγεται η παρουσίαση με κουκίδες (bullet points) και η χρήση αγγλικών όρων αντί των ελληνικών. Αν το τελευταίο εμφανίζει πρακτικές δυσκολίες, θα πρέπει τουλάχιστον αρχικά να αποδίδεται ο αγγλικός όρος στα ελληνικά, έστω και περιφραστικά.

6. Ο ρόλος του Επιβλέποντα Καθηγητή της Διπλωματικής Εργασίας

Η ΔΕ αποτελεί προϊόν πνευματικής εργασίας του φοιτητή το οποίο αξιολογείται. Η συμβολή του Επιβλέποντα Καθηγητή περιορίζεται στην καθοδήγηση. Δεν θα πρέπει να αναμένεται από τον φοιτητή ότι ο Επιβλέπων Καθηγητής θα επιτελεί τον ρόλο του επιμελητή του κειμένου της ΔΕ (proofreader) ή να παρέχει έργο για το οποίο θα πρέπει ο ίδιος ο φοιτητής να αναπτύξει πρωτοβουλία βάσει της οποίας αξιολογείται.

Συνιστάται η συζήτηση με τον Επιβλέποντα για τον επιθυμητό τρόπο επικοινωνίας (π.χ. ηλεκτρονική ή τηλεφωνική επικοινωνία, συναντήσεις). Αιτήματα για συναντήσεις θα πρέπει να γίνονται έγκαιρα και να μην ακυρώνονται (στην τελευταία περίπτωση, αιτήματα ακύρωσης επίσης να πραγματοποιούνται έγκαιρα).

Θα πρέπει να δίνεται επαρκής χρόνος στον επιβλέποντα για παροχή σχολίων (feedback) πάνω στο περιεχόμενο της εργασίας. Είναι ευθύνη του φοιτητή να προγραμματίζει έγκαιρα τον χρόνο του και να τηρεί τα χρονοδιαγράμματα εκπόνησης της εργασίας. Συνιστάται επίσης η αποτελεσματική προετοιμασία για ενδεχόμενες συναντήσεις, π.χ. μέσα από την συλλογή και οργάνωση ερωτημάτων και προβλημάτων προς συζήτηση, και η τήρηση σημειώσεων από τον φοιτητή κατά τη διάρκεια των συναντήσεων.

7. Διαχείριση χρόνου εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας

Η σωστή διαχείριση του χρόνου εκπόνησης της ΔΕ είναι ιδιαίτερα σημαντική. Βάσει του κανονισμού ΔΕ, ο ορισμός Επιβλέποντος Καθηγητή γίνεται τυχαία με κλήρωση τον Ιούνιο του επόμενου έτους από

την αρχική εγγραφή για το τμήμα πλήρους φοίτησης και τον Οκτώβριο του μεθεπόμενου έτους σπουδών για το τμήμα μερικής φοίτησης.

Ο χρόνος εκπόνησης της ΔΕ ορίζεται ως εξής:

Ιούλιος-Σεπτέμβριος (3 μήνες) για το τμήμα πλήρους φοίτησης, και

Οκτώβριος-Ιούλιος του επόμενου έτους (10 μήνες) για το τμήμα μερικής φοίτησης.¹

Για την αποτελεσματική αξιοποίηση του διαθέσιμου χρόνου, συνιστάται η άμεση επικοινωνία του φοιτητή με τον Επιβλέποντα Καθηγητή του μόλις ενημερωθεί για τα αποτελέσματα της διαδικασίας ορισμού. Σκοπός αυτής της άμεσης επικοινωνίας είναι η εξεύρεση ενός πεδίου κοινού ενδιαφέροντος και ο ορισμός του θέματος της ΔΕ. Στη συνέχεια, θεωρώντας ότι η εκπόνηση της ΔΕ μπορεί να διακριθεί σε τρία στάδια (μελέτη βιβλιογραφίας, συλλογή δεδομένων και εκτίμηση εμπειρικών υποδειγμάτων, και συγγραφή της εργασίας) το χρονικό διάστημα που ενδείκνυται για το κάθε ένα είναι περίπου το 1/3 του διαθέσιμου χρονικού πλαισίου.

Στο παραπάνω ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι πρέπει να δίνεται επαρκής χρόνος στον Επιβλέποντα Καθηγητή για σχολιασμό και διορθώσεις. Συνιστάται να υπάρξει εξαρχής συνεννόηση με τον Επιβλέποντα για το πώς ο φοιτητής θα λαμβάνει σχόλια (π.χ. σε διακριτά τμήματα της ΔΕ, στο σύνολο της ΔΕ, κτλ).

8. Αξιολόγηση της Διπλωματικής Εργασίας

Η αξιολόγηση της ΔΕ βασίζεται σε μια σειρά κριτηρίων αξιολόγησης της κάθε ενότητας και της συνολικής της εικόνας. Ενδεικτικά, παρατίθενται τα παρακάτω κριτήρια:

1. Περίληψη

- Πραγματοποιείται περιγραφή του ερευνητικού ερωτήματος και της σημασίας του στην επιστήμη.
- Παρουσιάζεται ο σκοπός της έρευνας.
- Αναφέρονται εν συντομία το ερευνητικό πλαίσιο και τη μεθοδολογία.
- Συνοψίζονται τα ερευνητικά ευρήματα.
- Τα παραπάνω παρουσιάζονται με περιεκτικό τρόπο.

2. Εισαγωγή

- Παρουσιάζεται ξεκάθαρα η σημασία του ερευνητικού ερωτήματος και το ερευνητικό κίνητρο.
- Γίνεται σύνδεση του ερευνητικού ερωτήματος με την υπάρχουσα βιβλιογραφία.
- Παρουσιάζεται η ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση του ερευνητικού ερωτήματος.
- Παρουσιάζεται και περιγράφεται ξεκάθαρα η υπόθεση που θα διερευνηθεί και ο στόχος της εργασίας.
- Η εργασία είναι συναφής με το πρόγραμμα σπουδών.
- Η σχετική ορολογία είναι κατανοητή από το φοιτητή και χρησιμοποιείται σωστά.

¹ Σημειώνεται ότι τα παραπάνω χρονικά πλαίσια ενδέχεται να αναθεωρούνται από τον κανονισμό εκπόνησης ΔΕ σε ετήσια βάση. Για παράδειγμα, λόγω της πανδημίας του COVID-19, οι καταληκτικές ημερομηνίες διαφοροποιήθηκαν. Συνιστάται ο φοιτητής να ανατρέχει στον κανονισμό εκπόνησης ΔΕ του αντίστοιχου ακαδημαϊκού έτους.

3. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

- Το περιεχόμενο και η οργάνωση της ανασκόπησης έχουν παρουσιαστεί με ξεκάθαρο τρόπο.
- Η βιβλιογραφία που παραθέτεται είναι σχετική με το ερευνητικό ερώτημα.
- Η ανασκόπηση αναλύει, συνθέτει, συγκρίνει και αξιολογεί τις σχετικές έρευνες.
- Περιλαμβάνεται μια περίληψη από κάθε άρθρο που συνοψίζει τα ουσιώδη του σημεία.
- Περιλαμβάνονται έρευνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί παλαιότερα αλλά και πρόσφατες μελέτες.

4. Ανάπτυξη και διατύπωση ερευνητικής υπόθεσης

- Αναπτύσσονται τεκμηριωμένα επιχειρήματα για την ανάπτυξη της ερευνητικής υπόθεσης.
- Τα επιχειρήματα συνδέονται και παρουσιάζουν λογική συνοχή με την υφιστάμενη βιβλιογραφία.
- Αναπτύσσονται επιχειρήματα που υποστηρίζουν αλλά και επιχειρήματα που αντικρούουν την ερευνητική υπόθεση ώστε να διαμορφώνεται μια σφαιρική άποψη.
- Η ερευνητική υπόθεση είναι διατυπωμένη συνοπτικά και με σαφήνεια.

5. Ερευνητική Μεθοδολογία

- Συνδέεται με το ερευνητικό ερώτημα.
- Αιτιολογείται επαρκώς η επιλογή της συγκεκριμένης μεθοδολογίας.
- Το οικονομετρικό υπόδειγμα αντανακλά το οικονομικό υπόδειγμα.
- Οι μεταβλητές έχουν οριστεί σωστά και με σαφήνεια.
- Υπάρχει σύνδεση της ερευνητικής υπόθεσης με το οικονομετρικό υπόδειγμα.
- Ο τρόπος εκτίμησης είναι οικονομετρικά σωστός.

6. Δείγμα και περιγραφική στατιστική

- Η επιλογή του συγκεκριμένου δείγματος είναι επαρκώς αιτιολογημένη και συνάδει με το ερευνητικό ερώτημα.
- Παρέχονται επαρκή στοιχεία σχετικά με την προέλευση του δείγματος.
- Προσδιορίζονται επαρκώς τυχόν κριτήρια αποκλεισμού παρατηρήσεων.
- Πραγματοποιείται ανάλυση του δείγματος χωροχρονικά και ανά κλάδο (εφόσον μπορεί να γίνει).
- Παρουσιάζονται βασικά περιγραφικά μέτρα κατανομής και συσχέτισης με κατανοητό τρόπο.

7. Εμπειρικά Αποτελέσματα

- Τα αποτελέσματα συνδέονται ξεκάθαρα με την υπό διερεύνηση υπόθεση.
- Τα αποτελέσματα ερμηνεύονται σωστά από στατιστική και οικονομική άποψη.
- Η παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων είναι υψηλού επιπέδου.
- Τα αποτελέσματα εξετάζουν όλα τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν διατυπωθεί.
- Οι πίνακες και τα διαγράμματα είναι εύληπτα και συνδέονται άμεσα με τη λεκτική ανάλυση.
- Τα συμπεράσματα συνάδουν με τα ευρήματα, ερμηνεύονται σωστά και παρουσιάζουν πρωτοτυπία.
- Γίνεται αναφορά στα αποτελέσματα άλλων μελετών σχετικές με το θέμα.
- Υπάρχει σύγκριση αποτελεσμάτων άλλων μελετών με τα αποτελέσματα της ΔΕ.

8. Σύνοψη και συμπεράσματα

- Συνοψίζεται το σύνολο της ΔΕ με κατανοητό τρόπο.
- Αναφέρονται τα βασικά σημεία της ΔΕ (ερευνητικό ερώτημα, κίνητρο, δείγμα, μεθοδολογία, κτλ) με περιεκτικό τρόπο.
- Παρουσιάζονται συμπυκνωμένα τα βασικά αποτελέσματα και τα κύρια συμπεράσματα.
- Αναφέρονται οι προεκτάσεις των συμπερασμάτων σε πεδία σχετιζόμενα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε.
- Παρουσιάζεται η συμβολή της ΔΕ στην επιστήμη.
- Αναφέρονται τυχόν περιορισμοί και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

9. Συνολική εικόνα ΔΕ

- Έχει τηρηθεί ο κανονισμός ΔΕ όπως ορίζεται από το ΠΜΣ για τη δομή της εργασίας και τη διαδικασία ανάθεσης/υποβολής.
- Το ύφος της ΔΕ είναι επίσημο, χρησιμοποιείται σωστά η ορολογία, υπάρχει συνοχή και αποφεύγονται επαναλήψεις.
- Το κείμενο είναι ξεκάθαρο, συμπυκνωμένο και ουσιαστικό. Δεν υπάρχουν συντακτικά και ορθογραφικά λάθη.
- Η μορφοποίηση είναι κατάλληλη όσον αφορά στις επικεφαλίδες και τη δομή της ΔΕ.
- Η χρήση των πηγών έχει γίνει με κατάλληλο τρόπο (παραθέσεις εντός κειμένου, λίστα βιβλιογραφίας, κτλ.)